

NV-08573-15
Naturvårdsverket

Ulriksdal 2 mars 2016

WWFs remissvar Gemensamma riktlinjer för handläggning av artskyddsärenden i skogsbruket

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har påbörjat en flerstegsprocess för att förtydliga och klargöra riktlinjer och andra delar i genomförandet av artskyddsförordningen, där denna remiss utgör en del.

Världsnaturfonden WWF anser att det är viktigt att myndigheterna reder ut de otydligheter som finns gällande respektive myndigheters ansvarsområde kring artskyddsärenden. Artskyddsförordningen tillkom 1999 och justerades till sin nuvarande form 2008, men trots att den gällt under så lång tid har tillämpningen i skogsbruket varit mycket bristfällig. Under de senaste åren har myndigheterna börjat tillämpa artskyddsförordningen och ett antal enskilda ärenden har behandlats. Dock har den oklara ansvarsfördelningen mellan myndigheterna gjort att markägare har hamnat i kläm i onödan.

I den modell som föreslås i de gemensamma riktlinjerna för handläggning kvarstår en del otydligheter, som delvis beror på det i vissa avseenden något oklara rättsläget. Exempelvis proportionalitetsprincipen och regler vid dispens och ersättningsfrågan vid nekad dispens.

I remissförslaget har en modell utvecklats där myndigheterna, inom ramen för samråd 12:6 MB, gör en uttolkning av huruvida markägarens åtgärder riskerar vara förbjudna enligt artskyddsförordningen. Om åtgärden kan misstänkas vara det, så görs en bedömning av om markägaren med viss hänsyn kan undvika att åtgärden förbjuds, varefter man enas om sådan arthänsyn, som i vissa fall kan vara mer omfattande än vad skogsvårdslagen kräver. Om markägaren inte är beredd att ta extra hänsyn så bedöms åtgärden vara förbjuden. I sådant fall går frågan vidare till länsstyrelsen, där möjligheter till dispens beslutas.

Som underlag till dessa bedömningar gör myndigheterna en uttolkning av delar av artskyddsförordningen, t ex så anger man en prioriteringsgrund för olika arter som baserar sig på bland annat bevarandestånd på större skala än enskilda bestånd. Man använder exempelvis gynnsam bevarandestatus och rödlistning som kriterier för detta. Världsnaturfonden är osäker på om myndigheterna har stöd i lagstiftningen att göra en sådan uttolkning och om inte det egentligen borde vara vid prejudicerande rättsliga domar som sådan uttolkning görs.

För att gå upp till domstol måste det antingen ske ett brott mot artskyddsförordningen, vilket länsstyrelsen har skyldighet att anmäla, eller ett överklagande av beslut.

Världsnaturfonden anser därför att det är av stor vikt att tydliga beslut tas, vilket också påpekas i riktlinjetexten. Det finns dock oklarheter i riktlinjen kring beslut enligt skogsvårdslagen (punkt 14 i modellen). Ett av problemen med skogsvårdslagens utformning vid avverkningsanmälan är att det generellt tas ett icke-beslut, såvida inte föreläggande sker. Här behöver riktlinjen förtydliga vad som avses med beslut i detta avseende.

I riktlinjerna så trycks det på vikten av att de båda tillsynsmyndigheterna, Skogsstyrelsen och länsstyrelsen har samsyn kring denna uttolkning av artskyddsförordningen. Världsnaturfonden anser att detta inte nog kan understrykas, och här krävs ett gediget och systematiskt arbete från de båda myndigheterna som, som ovan nämns, baseras på en rad domstolsutslag kring uttolkning. Med tanke på vikten av detta så skulle riktlinjen behöva förtydliga hur denna samordning och samsyn ska genomföras och åstadkommas.

I det juridiska underlaget står följande: ”När en åtgärd riskerar att träffa förbuden enligt 4 och 7 §§ AF torde 30 § SVL inte tillämpas utan då ska markägaren endast upplysas, alternativt beslut fattas, om att åtgärden är förbjuden och ett beslut med stöd av 30 § SVL kan därmed skrivas på annan hänsyn inom behandlingsenheten.”

Världsnaturfonden menar att detta endast kan tolkas som att artskyddet gäller vid sidan av och *utöver* den hänsyn som skogsvårdslagen kräver. Skrivningar i riktlinjes som berör detta behöver dock förtydligas, då det i nuvarande skrivning lätt kan misstolkas som att en markägare skulle kunna ta miljöhänsyn enligt §30 för att uppfylla artskyddet enligt artskyddsförordningen och därmed uppfylla intrångströskeln.

Världsnaturfonden WWF anser att det är bra att myndigheterna nu påbörjat arbetet med att tillämpa artskyddsförordningen i skogen. Att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan myndigheterna är ett nödvändigt steg på vägen. Fortsättningsvis behöver även andra ottydligheter hanteras, ex möjligheter till dispens och ersättningsfrågan.

För Världsnaturfonden WWF

Peter Westman
Naturvårdschef

Linda Berglund
Sakkunnig skog